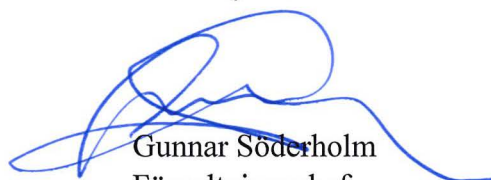

Handläggare
Helene Carlsson
Telefon: 08-508 28 915**Till**
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2016-11 15 p 17. 12**Alternativ för minskat bilåkande, motion
(2016:18) av Cecilia Brinck (M)****Remiss från kommunstyrelsen.****Förvaltningens förslag till beslut**

1. Tillstyrka motionen.

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef
Gustaf Landahl
Avdelningschef**Sammanfattning**

Cecilia Brinck (M) har i en motion till kommunfullmäktige föreslagit att:

- 1) Ge trafiknämnden i uppdrag att ta fram en strategi för fler bilpooler i Stockholms stad
- 2) Uttala att bilpooler ska prioriteras i stadens arbete samt att staden ska underlätta för etableringen av fler bilpooler
- 3) Hemställa hos riksdag och regering att ändra lagstiftningen i syfte att möjliggöra för att reservera platser för bilpooler på gatumark

Miljöförvaltningen föreslår att nämnden tillstyrker motionen. Staden bör även överväga att bredda sina insatser till att även främja nyare typer av bildelningstjänster.

Miljöförvaltningen deltar i en flera olika projekt som omfattar bildelning och bilpooler och deltar därför gärna i utarbetande av en bilpoolsstrategi för staden.

Bakgrund

Motionen

Kommunstyrelsen har remitterat en motion (2016:18) av Cecilia Brink (M) om alternativ för minskat bilåkande för synpunkter senast den 30 december 2016. Motionen bifogas i bilaga 1. Trafiknämnden, Exploateringsnämnden och Stadsbyggnadsnämnden har också fått motionen på remiss.

Utvecklingen av bilpooler och annan bildelning

De senaste åren har ett flertal aktörer introducerat såväl traditionella som nya tjänster för att dela bil i Stockholm. Några av tjänsterna har även hunnit bli uppköpta eller lägga ner igen, alternativt valt att avsluta sin verksamhet i Stockholm.

Bilpoolsaktörerna hävdar att för större genomslag är det avgörande att bilpoolsbilarna kan få förmånligare parkering än andra bilar samt att de kan hyra fasta p-platser på för stockholmarna väl synliga platser. Samma moms som taxi och kollektivtrafik (dvs 6% istället för som idag 25% för bilpooltjänster) är ett annat starkt önskemål från bilpoolsaktörerna.

Idag finns i Stockholm:

Traditionella bilpooler som drivs ideellt eller kommersiellt och omfattar ett antal bilar som medlemmarna nyttjar mot betalning efter förbokning. Bilarna har fasta p-platser på olika håll i staden och hämtas och lämnas som regel där. Bland de bilpools aktörer som funnits länge på marknaden finns Sunfleet samt kooperativa Stockholms bilpool. Expansionen av traditionella bilpooler går relativt långsamt.

Friflytande bilpooler som består av bilar som finns fritt utplacerade i framförallt innerstan på vanliga, icke öronmärkta, p-platser. Bilarna lokaliseras och bokas med hjälp av en app. De kan inte förbokas förrän en kort tid innan användning. De körs vanligtvis en väg, dvs hämtas på en punkt och lämnas på en annan. I jämförelse med traditionella bilpooler är användningen av dessa poolbilar betydligt dyrare varför de framförallt används för korta turer. Denna typ av bilpool har introducerats massivt de senaste åren i många storstäder runt om i världen. I Stockholm startade Car2Go (Daimler) i slutet av 2014 och DriveNow (BMW) under slutet av 2015. Car2Go har i september 2016 meddelat att de avslutar sin verksamhet i Stockholm. Skälet till nedläggningen uppges vara att företaget trots hårt arbete inte lyckats nå de mål som krävs för att

fortsätta driva tjänsten lokalt. En bidragande orsak synes vara att tidsbesparingen jämfört med att åka kollektivt är liten.

Det finns även flera *tjänster där privatpersoner delar sin bil med andra mot en avgift*. Idag finns flera nya företag som tillhandahåller on-line-plattformar för att erbjuda och söka privat bilhyra. Dessa tjänster innehåller lösning för betalningar, försäkring, rating av uthyrare och de som hyr bil på ungefär på samma sätt som t ex airBnB erbjuder en plattform för privatpersoner att hyra semesterboende av och till varandra.

De första *samåkningstjänsterna* var mer eller mindre ideella. Idag finns nya företag som driver on-line-plattformar där samåkare erbjuder och söker skjuts.

Till nyheter som ännu inte är etablerade i Sverige, hör olika typer av *mobilitetstjänster som erbjuder paket av resor för alla behov* som ersättning för den egna bilen. Där kan såväl bilpool, hyrbil, samåkning, kollektivtrafik som cykel ingå. Det brukar gå under namn som mobilitetstjänst, mobilitetskort, mobilitet som en tjänst mm. Inom ramen för projektet Civitas Eccentric undersöks möjligheterna att utveckla och införa en sådan tjänst i Stockholm och även Västtrafik undersöker möjligheterna.

Effekterna av bilpooler

Statistik visat att en bil i Sverige i genomsnitt används ca en timme och står still 23 timmar per dygn. Parkerade bilar tar mycket plats i gatumiljön – plats som behövs för busskörfält, cykelbanor och annat som ger ökad framkomlighet för stockholmare och för leveranser. Att bygga parkeringsplatser under jord i flerfamiljshus är dyrt. Med minskade krav på antal p-platser i garage kan byggkostnader sänkas.

Nyare utvärderingar visar att en bilpoolsbil kan ersätta 3-5 bilar. Tar man även hänsyn till att en del av bilpoolsmedlemmarna även avstått från att skaffa egen bil tack vare tillgång till poolbilar så kan man anse att en bilpoolsbil i praktiken ersätter ännu flera (potentiella) bilar.

En viktig förutsättning för att bilpoolssatsningar ska minska bilantal och trängsel är att de p-platser som frigörs när fler människor delar på färre bilar omvandlas till annat än p-platser. Annars kan de frigjorda p-platserna istället generera ny trafik när det blivit lättare att hitta p-plats.

Miljöförvaltningens arbete för bilpooler

Idag arbetar Miljöförvaltningen på flera sätt för att underlätta bilpoolsetablering:

Miljöförvaltningen kommunicerar bl.a. via nyhetsbrev och web om bilpooler inom ramen för informationsarbetet inom Miljöbilar i Stockholm och inom kort även på den nationella webbplatsen miljofordon.se som koordineras av miljöförvaltningen i Stockholm.

Miljöförvaltningen deltar inom ramen för nystartade EU-projektet Civitas Eccentric i ett pilotförsök för att undersöka möjligheterna att bygga upp en mobilitetstjänst i Stockholm som bl.a omfattar olika koncept för bildelning. Partners som deltar är Snappcar, GoMore och Ubigo. I satsningen ingår även att kommunicera alternativen till egen bil till stockholmarna.

Miljöförvaltningen deltar även i det KTH- ledda och nystartade MISTRA-projektet SAMS som bl a undersöker framgångsfaktorer och förutsättningar för mobilitetstjänster.

Miljöförvaltningen deltar även i en referensgrupp i ett projekt som utvärderar användningen av friflytande bilpooler (Car2Go och DriveNow) i flera städer i Europa. Projektet drivs av Victoriainstitutet med stöd av Energimyndigheten och pågår tom år 2017.

Redan idag har flera av stadens egna förvaltningar ersatt egna fordon med bilar som ingår i en kommersiell öppen bilpool, dvs fordon som är reserverade för förvaltningarna på dagtid men som kan utnyttjas kvällar och helger av stockholmare som är medlemmar i bilpoolen.

I den fordonsstrategi för kommunkoncernen Stockholms stad som MHN behandlade i juni 2016 föreslås att ”användande av upphandlad bilpoolstjänst ska alltid övervägas för att ersätta personbilar med körsträckor under 750 mil/år. Förslaget till strategi är på väg att behandlas i kommunstyrelsen. Det kan finnas skäl att behålla fordon eller nyanskaffa fordon, där korta körsträckor förväntas. Stockholms stad upphandlar en koncernövergripande bilpoolslösning, som är tillgänglig för alla anställda.”

För närvarande förbereds en upphandling av en sådan bilpoolstjänst för alla stadens verksamheter. Upphandlingen samordnas av serviceförvaltningen och miljöförvaltningens fleetmanagement-funktion deltar som expert.

Miljöförvaltningen har även deltagit i olika satsningar som rör bilpooler som initierats av andra förvaltningar inom staden.

Bilpooler i stadens budget 2016

I stadens budget för 2016 står i inledningen att "Bilpooler ska prioriteras och gynnas inom staden."

Bilpoolssatsningar nämns särskilt i avsnitten som rör:

Exploateringsnämnden: "Exploateringsnämnden ska, i samarbete med stadsbyggnadsnämnden och trafیکنämnden, uppmuntra och skapa förutsättningar för bilpoolsinfrastruktur vid nya exploateringar."

Trafیکنämnden: "Staden ska uppmuntra bilpooler som alternativ till parkeringsplatser vid nyexploateringar utifrån arbetet med flexibla och gröna parkeringstal. Nämnden ska, tillsammans med berörda nämnder och bolag, undersöka möjligheten att reservera parkering för bilpooler på stadens tomtmark. Nämnden ska även uppvakta regeringen för att det ska bli möjligt att reservera fast parkering för bilpool på stadens gatumark. Trafikförordningen omöjliggör idag detta." En hemställan skickades från Trafikkontoret till regeringen i oktober.

Lagförändringar för att främja bilpooler

Rådande lagstiftning ger inte utrymme att reservera parkeringsplatser för bilpoolsbilar eller till att ge rabatterad eller fri p-avgift för bilpoolsbilar. För att detta ska vara möjligt behövs det även en bilpoolsdefinition. På uppdrag av den statliga utredningen om cirkulär ekonomi (M 2016:01) utarbetar IVL under hösten 2016 ett förslag på en definition på bilpool som ska lämnas till utredningen innan årsskiftet.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Miljöförvaltningen delar motionärens uppfattning om att bilar kan samutnyttjas bättre och att bilpooler är något staden bör främja för att minska antalet fordon och antalet bilresor. Motionärens krav ligger helt i linje med vad staden i olika sammanhang uttalat.

Miljöförvaltningens synpunkter på motionärens olika förslag:

1. Ge trafiknämnden i uppdrag att ta fram en strategi för fler bilpooler i Stockholms stad

Miljöförvaltningen tillstyrker förslaget och föreslår att det breddas till att omfatta hela paletten av bildelningstjänster – Miljöförvaltningen medverkar gärna i framtagande av en sådan strategi.

2. Uttala att bilpooler ska prioriteras i stadens arbete samt att staden ska underlätta för etableringen av fler bilpooler

Detta är redan uttalat i budgeten för 2016. Men genom att ta fram och genomföra en strategi enligt motionärens förslag punkten ges arbetet större tyngd och ytterligare åtgärder som staden kan genomföra kan identifieras, initieras och följas upp.

3. Hemställa hos riksdag och regering att ändra lagstiftningen i syfte att möjliggöra för att reservera platser för bilpooler på gatumark

Trafiknämnden har haft ett sådant uppdrag och hemställan skickades i oktober.

Bilagor

1. Motion av Cecilia Brink(M) om alternativ för minskat bilåkande